

AG-113

April-2015

B.Ed., Sem.-II**B-512 : Psychology
(Content Cum Method)****Time : 3 Hours]****[Max. Marks : 70**

સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) પ્રશ્નની સામે દર્શાવેલ અંકો ગુણ દર્શાવે છે.

(3) બિનજરૂરી લખાણ ક્ષતિ ગણાશે.

1. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 725 શબ્દોમાં લખો : 10
 (1) આવેગ નિયંત્રણ શા માટે જરૂરી છે ? તેના માર્ગો જણાવો.
 (2) અસરકારક મનોવિજ્ઞાનીના લક્ષણો જણાવો.
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં લખો : 4
 (1) વિસ્મરણના નિર્ધારકો જણાવો.
 (2) આંકડાશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેના પ્રકારો જણાવો.
 (3) સલાહની આચારસંહિતા જણાવો.
2. (અ) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બેના ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં લખો : 6
 (1) કોઈ એક વિષય સાથે મનોવિજ્ઞાનનો અનુબંધ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
 (2) જૂથચર્યા પદ્ધતિની વિશેષતાઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો.
 (3) એકમ આયોજન અને તાસ આયોજન વચ્ચે શું તફાવત છે ?
- (બ) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એકનો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં લખો : 8
 (1) તમારી દૃષ્ટિએ કઈ પદ્ધતિ મનોવિજ્ઞાનના અધ્યાપન માટે શ્રેષ્ઠ છે ? કોઈ એક એકમને ધ્યાનમાં રાખીને ઉદાહરણ સહિત તેની વિસ્તૃત ચર્યા કરો.
 (2) તમે ભણાવેલા કોઈ એક એકમ આધારિત એકમ આયોજનની સમગ્ર રૂપરેખા લખો.
3. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 725 શબ્દોમાં લખો : 10
 (1) મનોવિજ્ઞાનના શિક્ષકની લાયકાત અને સજ્જતા વિશે વિસ્તારથી સમજાવો.
 (2) શૈક્ષણિક સાધનોનું મહત્ત્વ સમજાવી કોઈપણ ત્રણ સાધનોનો મનોવિજ્ઞાનના અધ્યાપનમાં કઈ રીતે ઉપયોગ કરી શકાય તે સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં લખો : 4
 (1) મનોવિજ્ઞાન મંડળને સક્રિય રાખવા માટે કેવી પ્રવૃત્તિઓ કરશો તે જણાવો.
 (2) મનોવિજ્ઞાન પ્રયોગશાળાની જાળવણી કેવી રીતે કરશો તે જણાવો.
 (3) મનોવિજ્ઞાનની પ્રયોગશાળામાં ઉપયોગમાં લેવાતા સાધનોની યાદી જણાવો.
4. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં લખો : 6
 (1) આદર્શ પ્રશ્નપત્ર રચવા માટે કયા-કયા લક્ષણો ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ ?
 (2) ધોરણ-11ના વર્તમાન પાઠ્ય-પુસ્તકના બાહ્ય માપદંડને આધારે સમીક્ષા કરો.
 (3) મૂલ્યાંકનનો અર્થ જણાવી, તેનું મહત્ત્વ જણાવો.

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં લખો : 8
- (1) ધોરણ-12ના વર્તમાન પાઠ્ય-પુસ્તકના આંતરિક માપદંડને આધારે સમીક્ષા કરો.
- (2) અનાત્મલક્ષી કસોટીનું મહત્ત્વ જણાવો. કોઈપણ બે અનાત્મલક્ષી કસોટીઓની રચના કરો.

5. નીચે આપેલા વિધાનો માટે જણાવેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો : 14
- (1) મુલાકાતનું ત્રીજું સોપાન કયું છે ?
- (a) આવકાર અને તૈયારી (b) સવાલ-જવાબની બેઠક
- (c) પૂર્ણાહુતિ (d) મૂલ્યાંકન
- (2) જો સહસંબંધાંક (r) .40 થી .70ની વચ્ચે હોય તો તેનું અર્થઘટન શું થાય ?
- (a) સાધારણ સહસંબંધ (b) ઓછો સહસંબંધ
- (c) નોંધપાત્ર સહસંબંધ (d) ઉચ્ચ સહસંબંધ
- (3) આલેખમાં X ધરી પર કયા પરિવર્ત્યને દર્શાવવામાં આવે છે ?
- (a) સ્વતંત્ર ચલ (b) આધારિત ચલ (c) આંતર્વર્તી ચલ (d) મધ્યવર્તી ચલ
- (4) કઈ પ્રેરણાઓનો સંતોષ ન થાય તો માનવીના અસ્તિત્વ સામે જોખમ ઊભું થાય છે ?
- (a) મનોવૈજ્ઞાનિક (b) શારીરિક-જૈવ (c) સત્તા (d) સંલગ્નતા
- (5) બે મનગમતા વિકલ્પમાંથી એકની જ પસંદગી કરવાની હોય તો કયો સંઘર્ષ કહેવાય ?
- (a) અભિગમન-અભિગમન (b) અભિગમન-વિગમન
- (c) વિગમન-વિગમન (d) બમણો અભિગમન-વિગમન
- (6) ઓ.એચ.પી. કયા પ્રકારનું સાધન છે ?
- (a) સામગ્રી (b) શ્રાવ્ય (c) દૃશ્ય-શ્રાવ્ય (d) દૃશ્ય
- (7) નીચેનામાંથી કઈ કસોટી અનાત્મલક્ષી નથી ?
- (a) ખાલી જગ્યા પૂરો. (b) મુદ્દાસર સમજૂતી લખો.
- (c) જોડકાં જોડો. (d) સાચો વિકલ્પ જણાવો.
- (8) સિદ્ધિ પ્રેરણાના સિદ્ધાંત સાથે કયા મનોવિજ્ઞાનીનું નામ જોડાયેલું છે ?
- (a) ઓલપોર્ટ (b) મેસ્લો (c) પાવલોવ (d) મેકલેલેન્ડ
- (9) સ્મૃતિનો અંતિમ તબક્કો કયો છે ?
- (a) સંકેતાકન (b) પુનઃપ્રાપ્તિ (c) ધારણ (d) સંચય
- (10) 'પાઠ્ય-પુસ્તકનું મુખપૃષ્ઠ'એ મૂલ્યાંકન માટેનું કયા પ્રકારનું માપદંડ છે ?
- (a) બાહ્ય (b) આંતરિક (c) સામાન્ય (d) સાર્ઝ
- (11) 'બુદ્ધિમાપન કસોટીના રચયિતા કોણ છે ?' આ પ્રશ્ન કયા પ્રકારના હેતુનું માપન કરે છે ?
- (a) સમજ (b) કૌશલ્ય (c) ઉપયોગ (d) જ્ઞાન
- (12) કોઈપણ કાર્ય કુશળતાપૂર્વક કરવું તેને કઈ સ્મૃતિ કહેવાય ?
- (a) સંવેદનાપૂર્ણ (b) ઘટનાલક્ષી (c) અર્થપૂર્ણ (d) રીતિલક્ષી
- (13) જો કોઈ વિદ્યાર્થીની માનસિક વય 14 વર્ષ અને શારીરિક વય 10 વર્ષ હોય તો તેનો બુદ્ધિઆંક કેટલો થાય ?
- (a) 100 (b) 90 (c) 140 (d) 70
- (14) પ્રાપ્તાંકોની શ્રેણીમાં જે પ્રાપ્તાંક બહુ વખત આવતો હોય તેને શું કહેવાય ?
- (a) બહુલક (b) મધ્યક (c) મધ્યસ્થ (d) આવૃત્તિ

AG-113

April-2015

B.Ed., Sem.-II

B-512 : Psychology (Content Cum Method)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Figures shown before questions indicate marks.
(3) Unduly lengthy answers would be considered as limitations.

1. (a) Answer any **one** of the following questions in about **725** words : **10**
(1) Why emotional control is necessary ? State it's ways.
(2) State the characteristics of an effective psychologist.
(b) Answer any **one** of the following questions in about **125** words : **4**
(1) State the determinants of Forgetfulness.
(2) What is Statistics ? State its types.
(3) State the ethos of counselling.
2. (a) Answer any **two** of the following questions in about **100** words : **6**
(1) Explain correlation of Psychology with any one subject with illustrations.
(2) State merits and demerits of Group Discussion Method.
(3) What is the difference between unit planning and stray planning ?
(b) Answer any **one** of the following questions in about **500** words : **8**
(1) Which method is the most appropriate according to you to teach Psychology ? Discuss in detail by keeping one unit in your mind with illustrations.
(2) Write down the complete outline of unit planning related to one unit which you have taught.
3. (a) Answer any **one** of the following questions in about **725** words : **10**
(1) Explain in detail the qualifications and competencies of a teacher of Psychology.
(2) By explaining the importance of teaching aids, state how can any three teaching aids be used while teaching psychology ?
(b) Answer any **one** of the following questions in about **125** words : **4**
(1) What will you do to make an association of Psychology active ?
(2) How will you maintain the Psychology laboratory ?
(3) Make a list of instruments which are used in the Psychology laboratory.
4. (a) Answer any **two** of the following questions in about **100** words : **6**
(1) Which characteristics should be kept in mind while preparing an ideal question paper ?
(2) Evaluate present text book of 11th with reference to external norms.
(3) State the meaning and importance of Evaluation.

- (b) Answer any **one** of the following questions in about **500** words : **8**
- (1) Evaluate the present text book of 12th with reference to internal norms.
 - (2) State the importance of objective tests. Prepare any two kinds of objective tests.
5. Select and write the correct option from those given below each statement/questions. **14**
- (1) Which is the third step of interview ?
 - (a) Warm-up
 - (b) Question-Answer session
 - (c) Concluding
 - (d) Evaluation
 - (2) If correlation (r) is ranged between .40 to .70, how it would be interoperated ?
 - (a) Normal correlation
 - (b) Weak correlation
 - (c) Significant correlation
 - (d) High correlation
 - (3) Which variable is shown on X axis in the graph ?
 - (a) Independent variable
 - (b) Dependent variable
 - (c) Intervening variable
 - (d) Central variable
 - (4) If motivation is not fulfilled, it creates risk to human existence. Which motivation is from the following ?
 - (a) Psychological
 - (b) Biological
 - (c) Power
 - (d) Affiliation
 - (5) Which kind of conflict is it if you have to choose only one from two favorite options ?
 - (a) Approach-Approach
 - (b) Approach-Avoidance
 - (c) Avoidance-Avoidance
 - (d) Dual Approach-Avoidance
 - (6) Which kind of teaching aid OHP is ?
 - (a) Material
 - (b) Audio
 - (c) Audio-Visual
 - (d) Visual
 - (7) Which test is not objective type from the following ?
 - (a) Fill in the blanks.
 - (b) Write explanation to the point.
 - (c) Match pairs.
 - (d) State right option.
 - (8) Which psychologist is associated with achievement motivation ?
 - (a) Allport
 - (b) Maslow
 - (c) Pavlov
 - (d) Mac Leyland
 - (9) What is the last stage of Memory ?
 - (a) Encoding
 - (b) Retrieval
 - (c) Retention
 - (d) Storage
 - (10) Which kind of norm is the 'Front Page of Text Book' for the evaluation of text book ?
 - (a) External
 - (b) Internal
 - (c) Normal
 - (d) Size
 - (11) 'Who is the constructor of Intelligence test' ? What kind of objective does this question measure ?
 - (a) Understanding
 - (b) Ability
 - (c) Use
 - (d) Knowledge
 - (12) What kind of memory can 'doing any work efficiently' be called ?
 - (a) Sensitive
 - (b) Episodic
 - (c) Semantic
 - (d) Procedural
 - (13) If one, having the mental age of 14 years and the physical age of 10 years, what IQ will a student have ?
 - (a) 100
 - (b) 90
 - (c) 140
 - (d) 70
 - (14) What is the score which appears frequently in the series of scores called ?
 - (a) Mode
 - (b) Mean
 - (c) Median
 - (d) Frequency